

Finsk Hyrdehund

– den rolige langdistanceløber

Original tekst: Winnie Holmström
Oversættelse: Sarah Brandes

Den finske hyrdehund er en meget speciel hyrdehund – den er samernes urgamle renhund. Det har lykkedes samerne at fremavle en rolig hyrdehund. Hvornår har man ellers hørt tale om en rolig hyrdehund? Når man tænker på de hyrdehunde, vi har i dag, er det alle sammen racer, der hyrder på tæt hold på et lille område, og de har et helt andet tempo og en helt anden stressfaktor. Det er netop det, der er forskellen. Den finske hyrdehund er en langdistanceløber. Ordet taler for sig selv. Man kan slet ikke sammenligne racen med de racer, der hyrder på et lille område såsom border collie, australian kelpie eller de belgiske hyrdehunde. Der er milevid forskel mellem at vogte køer eller får på en mark mod de endeløse vidder som revogtning indebærer. En enkelt arbejdsvag kan være 100-150 km. lang. Den finske hyrdehund har derfor ikke råd til at sløse nogen energi bort i begyndelsen af sin vagt, for så klarer den ikke at fuldføre sin arbejdsopgave. Den har et af verdens hårdeste hundejob!

Den finske hyrdehund ejer en forunderlig skønhed – nordisk og værdig. Den er formet af den hårdeste natur, en hårdhændet skaber, som gav den ydmyghed og styrke – klogskab til at overleve.

Svært arbejdsmiljø

Samernes rensdyrvogtende hunde stilles foruden sin hyrdehundeegenskaber overfor andre høje krav på flere områder. De skal kunne sidde og balancere på scootere i benzintåger og motorstøj. De skal kunne opholde sig i trange lastrum i skumle pick-uper på veje, som er næsten ufremkommelige. De skal også kunne arbejde under smældende helikoptere, der skaber næsten umulige arbejdsforhold – lige fra piskende vind til uhørte lydniveauer fra rotorbladene, når de deler luften. Hundene bliver specielt valgt ud i avlen på at være lydsterke og frem for alt skudfaste, eftersom samerne i dag ofte anvender geværer i arbejdet

En trofast kammerat

Samernes renhunde har ingen "fancy papers" som fx hyrdeprøver, udstillingskritikker, øjenlysnings og HD-resultater. De har ikke nogen som helst papirer, der viser, hvad de duer til. Bare det at de stadig er i live, er det bedste bevis på, at de er godkendte arbejdere i rensdyrernæringen. For samer er hunden et værktøj og et meget hårdt holdt værktøj; sommetider på nåde også en kær kammerat. Hunden er meget trofast og elsker sin herre betingelsesløst. Den gør alt for ham og hans familie. Den har ingen aggressivitet, det ligger ikke til den at knurre eller vise tænder mod noget familiemedlem i nogen som helst situation. Men hvis dens ejer bliver truet, så forsvaret den ham med sit liv.

Hårde arbejdsvilkår giver det bedste avlsudvalg

Samerne ved, hvordan de skal avle. De ved, hvad de vil have. De vil kun have hanhunde til arbejdet med rensdyrene. Tæverne anvendes kun til at fremavle nye hanhunde. Når hvalpene er afvendt ved 6-ugers alderen, tages moderen og alle tævehvalpene på nær en bort og skydes. En tævehvalp, den bedste, får lov at gå videre. Hun parres derefter i sin første løbetid, samerne vil være færdig med tæverne hurtigt, de vil ikke have dem omkring sig, da de forstyrrer hannerne med deres løbetid. Alle hanhvalpene får derimod lov til at leve, og går alle videre til arbejdet med rensdyrene. De trænes op, og man udvælger de bedste, hvorefter de andre bliver skudt. En same som skaffer sig en ny hvalp spørger aldrig efter moderlinien. Han ved, at tæverne kun anvendes i avlen en gang og derefter aflives. På den måde tilføres racen hele tiden nye gener. Hvad angår faderlinien, er det her interessant for dem at høre, hvordan hannen er til at vogte, Det er det, deres udvælgelse gælder. Man kan syntes, at samerne har en skånselsløs form for avl – og det har de, men samerne selv lever efter den samme hårde natur som deres hunde. De er overlevelses mennesker, præcis som deres "værktøj" er overlevelses hunde. For de moderne opdrættere i vores del af verden, som satser på at bredde avlen og gerne vil hente nyt blod til racen, kan avlsudvalget ikke blive hårdere.

Finsk Hyrdehund

– den rolige langdistanceløber

Verdens mest sjældne race

Mange forsøgte i begyndelsen af 1900-tallet at skabe en race af samernes renhunde ved indmønstring og indregistrering. I Sverige kom de i gang med en type, som blev kaldt for Jokkmokktyoen, men projektet løb lidt efter lidt ud i sandet. I Norge mislykkedes man også. I Finland derimod, lykkedes det derimod, og den race hedder i dag finsk hyrdehund. For at få nyt blod, nye gener til racen, som er meget lille i Finland, foretager man fortsat indmønstringer i Nordfinland af samernes hunde til racen. Den finske hyrdehund er en meget fåtallig og lille race, den er så lille i antal, at det er en af de mest sjældne racer i verden! Til sammenligning med den finske lapphund kan nævnes, at den finske lapphund og den svenske lapphund har deres oprindelse i de hunde, der vogtede på et lille område. De mangler den udholdende krop og de længere velvinklede ben, som den finske hyrdehund har. De er mere kompakte og kortere i typen og passer på den måde godt til arbejder med tamflokkene hjemme på gården.

En avl at forvalte

Kun samerne har haft succes med at fremavle en rolig hyrdehund. De har drevet avlen målbevidst og konsekvent for at få en hund, der passede til arbejdet med rensdyrene. Det er disse hunde, som gang på gang i historien har ført racearbejdet fremad med nye linier ved at tilføre racen vigtig ny genetisk variation. Der ligger mange besværlige forskningsrejser og trægt papirarbejde bag, før der er lykkedes at redde disse oprindelige renhunde til raceavl. Vi opdrættere, som fortsætter med racearbejdet i dag, har fået en urgammel arv lagt i vores hænder. Vi bør ydmygt forundres over, at disse hunde fortsat eksisterer, og at det er blevet os forundt at forvalte denne urgamle arv. Det giver os et ansvar men også en fortrøstning om, at der også i fremtiden vil findes en så smuk og speciel race som den finske hyrdehund – den rolige langdistanceløber!

□